

Економічні науки

УДК 658.15:65.012.8

Котковець Віталій Анатолійович

студент

Київський національний університет
технологій та дизайну

Котковець Виталий Анатольевич

студент

Киевский национальный университет
технологий и дизайна

Kotkovets V.

student

Kyiv National University of
Technologies and Design

**КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАГРОЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ
ПІДПРИЄМСТВА**

**КЛАССИФИКАЦИЯ УГРОЗ ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ
БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ**

**CLASSIFICATION OF FINANCIAL AND ECONOMIC THREATS FOR
SECURITY OF ENTERPRISES**

Анотація: Досліджено та систематизовано основні загрози фінансово-економічній безпеці підприємств та зроблено висновок, що управління фінансово-економічною безпекою повинно здійснюватися на засадах системного підходу.

Ключові слова: фінансово-економічна безпека підприємства, складові фінансово-економічної безпеки, система управління фінансово-економічною безпекою.

Аннотация: Исследованы и систематизированы основные угрозы финансово-экономической безопасности предприятий и сделан вывод, что управление финансово-экономической безопасностью должно осуществляться на основе системного подхода.

Ключевые слова: финансово-экономическая безопасность предприятия, составляющие финансово-экономической безопасности, система управления финансово-экономической безопасностью.

Abstract: Researched and systematized major threats of financial and economic security of enterprises and concluded that the management of financial and economic security must be based on a systematic approach.

Keywords: financial and economic security, elements of financial and economic security, system management of financial and economic security.

Розробка дієвої системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства на сучасному етапі розвитку ринкової економіки є важливим завданням, що потребує першочергового вирішення. Дана проблема особливо актуалізувалася в умовах політичної та економічної нестабільності в Україні, трансформаційних процесів в усіх сферах. Питання забезпечення економічної безпеки підприємства розглядаються в багатьох наукових працях сучасних вітчизняних і зарубіжних вчених. Огляд наукових праць, оприлюднених протягом останніх років, показав, що проблеми економічної безпеки належать до кола інтересів не тільки економістів, юристів, технологів, а й соціологів, психологів, філософів.

Теоретичні основи розробки засад управління фінансово-економічною безпекою (ФЕБ) підприємства відображено в наукових працях вітчизняних та зарубіжних авторів, серед яких: Т. Васильців, О. Барановський, І. Бланк, К. Горячева, Т. Гладченко, О. Грунін, М. Єрмошенко, Р. Кириченко, Т. Клебанова, Г. Клейнер, Г. Козаченко, А. Ляшенко, А. Могильний, Є. Олейников, В. Ортинський, Р. Руденський, В.

Тамбовцев, А. Шеремет, В. Шлемко, В. Шликов та ін. Однак, залишаються дискусійними питання вибору методів та розроблення загального механізму управління ФЕБ. Однак єдиної методологічної бази визначення результативності методів управління фінансово-економічною безпекою підприємства до цих пір не вироблено. До недоліків існуючих методик [1, 2], необхідно віднести те, що вони унеможливають всебічний аналіз всіх аспектів процесу управління фінансово-економічною безпекою підприємства, дають можливість здійснити лише ретроспективну оцінку, або ж є досить складними для практичного використання на сучасних підприємствах.

Вивчення теоретичних аспектів проблеми забезпечення ФЕБ підприємства дозволяє констатувати плюралізм поглядів на дане явище. Під фінансово-економічною безпекою одні автори розуміють поєднання економічних, правових та інших умов, що забезпечують стале функціонування і розвиток підприємства, інші – захищеність від негативного впливу дестабілізуючих факторів з метою реалізації цілей статутної діяльності і комерційних інтересів суб'єктів господарювання. Слід відзначити, що більшість дослідників розглядають фінансово-економічну безпеку як бажаний стан підприємства – результат, а не процес [3].

Результати опитування керівників підприємств дозволяють стверджувати, що ніхто повною мірою не задоволений рівнем ФЕБ свого підприємства. До неї постійно висуваються нові вимоги, а, значить, констатуються і нові загрози, які раніше, імовірно також мали місце, але їх не вважали за потрібне враховувати. Тому до ФЕБ підприємства некоректно ставитися як до статичного явища. Керівництво підприємства починає відчувати необхідність у розробці нової концепції безпеки або вдосконаленні існуючої за умови досягнення бажаного рівня або в міру зміни стратегічних цілей розвитку [4].

Як показало експертне опитування фахівців, для будь-якого підприємства важливою умовою його успішного функціонування є збереження своєї цілісності, а також цілісності окремих елементів (складових) – персоналу, інформації, матеріальних та нематеріальних активів, фінансів, клієнтів, а також перспектив розвитку. З огляду на це, загрози фінансово-економічній безпеці підприємства в праці [4] класифікують таким чином: системні ризики (для цілісності підприємства як системи) – фінансова неспроможність, некомпетентний менеджмент або втрата репутації (що разом призводить до втрати фінансової стійкості та платоспроможності); кадрові ризики – плинність висококваліфікованих кадрів; інформаційні ризики – витік стратегічно важливих відомостей, які належать до інформації обмеженого доступу; майнові ризики – фізична втрата (знищення або втрата) та псування матеріальних активів; ліквідація нематеріальних активів (наприклад, відкликання ліцензії, не продовження сертифікату та ін.); фінансові ризики – знецінення активів внаслідок інфляції, здороження кредитних ресурсів, зміна податкової політики та інші; комерційні ризики – зменшення кількості споживачів, їх неплатоспроможність; ринкові ризики, які загрожують перспективам розвитку – несприятлива ринкова кон'юнктура.

За таких умов, успішний розвиток та функціонування будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності значною мірою залежить від надійної, якісної та ґрунтовної системи управління, особливо системи фінансового менеджменту, що відображає рівень фінансово-економічної безпеки підприємства. Всі управлінські рішення у сфері забезпечення захисту фінансових інтересів підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз найтіснішим чином взаємопов'язані та здійснюють прямий або опосередкований вплив на результати його фінансової діяльності.

Формування системи фінансової безпеки підприємства, метою якої є захист його фінансових інтересів в процесі розвитку, потребує

комплексного підходу та обумовлює необхідність її виділення в самостійний об'єкт управління в загальній системі фінансового менеджменту.

В системі фінансового менеджменту доцільно виокремити підсистему управління ФЕБ підприємства, основними цільовими орієнтирами якої є: (1) забезпечення стратегічного розвитку підприємства та досягнення необхідного рівня основних цільових показників ліквідності та фінансової незалежності; (2) нейтралізація негативного впливу кризових явищ в економіці, навмисних дій конкурентів та інших "недружніх" структур; (3) формування системи обліку фінансових потоків і підвищення ефективності системи контролю, адекватних зовнішнім та внутрішнім умовам функціонування підприємства; (4) залучення і використання кредитних ресурсів за оптимальною вартістю; контроль прийнятного рівня боргового навантаження; (5) запобігання випадкам умисних дій персоналу у відносинах з контрагентами, а також іншим фінансовим порушенням, які призводять до погіршення фінансового стану підприємства; (6) розробка та впровадження системи постійного моніторингу фінансового стану підприємства з метою раннього діагностування кризових явищ та ознак банкрутства.

Реалізація програмних заходів за переліченими напрямками є основою створення необхідного запасу стійкості фінансової системи підприємства, запорукою його фінансової стійкості та перспектив розвитку в довгостроковому періоді.

Література:

1. Економічна енциклопедія. В 3 т. Т.2 / За ред. С.В.Мочерного. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 848 с.
2. Андрєєва Т. Є. Аналіз економічної безпеки діяльності підприємства як економічної категорії / Т. Є. Андрєєва, Т. Е. Петровська, І. Г.

Грицькова // Коммунальное хозяйство городов : научно-технический сборник. – 2009. – № 87. – С. 219–224.

3. Кириллов Н.П. Безопасность предпринимательской деятельности в современной России. М.: Элит, 2008. 408 с.
4. Гадышев В.А. Классификация угроз экономической безопасности предприятия / В.А. Гадышев, О.Г. Поскочина // Электронный ресурс : <http://vestnik.igps.ru/wp-content/uploads/V32/6.pdf>